

31 Δεκεμβρίου, 1992

[ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΚΟΥΛΛΟΥ,

Εφεσείουσα.

v.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΟΧΟΥΖΟΥΡΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,
(Αρ. 2)

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8378).

5 Έφεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο εναντίον απόφασης του Διευθυντή του Κτηματολογίου — Υποβλήθηκε κατά παρέκκλιση των Κ.5(1) και 7(1) των περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Κανονισμών, 1956 — Δεν είναι άκυρη αλλά απλώς αντικανονική.

Πολιτική Δικονομία — Δικονομικό μέτρο — Διάκριση μεταξύ άκυρου και αντικανονικού δικονομικού μέτρου.

10 Η εφεσείουσα καταχώρησε σύμφωνα με το άρθρο 80 του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου, Κεφ. 224. αίτηση-έφεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας εναντίον απόφασης του Διευθυντή του Κτηματολογίου, Κατά παρέκκλιση από τους ομώνυμους κανονισμούς του 1956, Κ. 5(1) και 7(1), τα γεγονότα στα οποία εδραζόταν η αίτηση δεν στοιχειοθετούνταν με ένορκο δήλωση αλλά με έκθεση απαίτησης, δεν
15 επισυνάπτετο η απόφαση του Διευθυντή και επίσης οι λόγοι της έφεσης δεν είχαν εκτεθεί σε ξεχωριστή παράγραφο. Η έφεση είχε υποβληθεί εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τον καθορισμένο τύπο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι, ενόψει της επιτακτικής διατύπωσης των πιο πάνω κανονισμών, η μή συμμόρφωση με αυτούς καθιστούσε την έφεση άκυρη, και την απέρριψε.

20 Αποφασίσθηκε ότι:

25 (α) Δικονομικό μέτρο είναι άκυρο όταν δεν κοινοποιείται στην άλλη πλευρά, όταν η γένεσή του είναι ακροσφαλής και όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για την έκδοσή του. Παρέκκλιση από τους θεσμούς της δικονομίας δεν συνεπάγεται απ' εαυτής, ούτε καθιστά άκυρο το διαδικαστικό διάβημα που λαμβάνεται.

(β) Στην προκειμένη περίπτωση η μή συμμόρφωση με τις πρόνοιες των Κ.5 και 7 των περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή,

Εγγραφή και Εκτίμησης) Κανονισμών, 1956, δεν συνεπαγόταν αφ'εαυτής την ακυρότητα της διαδικασίας, διότι η τήρηση των προνοιών των κανονισμών εκείνων δεν αποτελούσε προϋπόθεση για τη γένεση της έφεσης, ούτε παρέκκλιση από αυτές καθιστούσε το μέτρο άκυρο λόγω ρητής νομικής ή θεσμικής διάταξης.

5

Η έφεση επιτράπηκε με έξοδα

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Spyropoulos v. Transavia (1979) 1 C.L.R. 421·

Evagorou v. Christodoulou (1982) 1 C.L.R. 771·

Demetriou v. Prodromou (1983) 1 C.L.R. 301·

10

Hji Chambis v. Attorney-General (1986) 1 C.L.R. 386·

Tradax v. Terminal Navigation (1988) 1 C.L.R. 450·

Μαχλουζαρίδης ν. Ιωαννίδη, Π.Ε. 7684, απόφαση 21.11.90·

Αθανασιάδη ν. Αλεξάνδρου (1991) 1 Α.Α.Δ. 945·

Re Pritchard [1963] 1 All E.R. 873·

15

Lysandrou v. Schiza (1979) 1 C.L.R. 267.

Έφεση.

Έφεση από την ενάγουσα κατά της διαταγής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Σ. Νικολαΐδης, Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1991 (Αρ. Αίτησης 49/89) με την οποία διετάχθη όπως τα προδικαστικά θέματα που εγέρθηκαν με την ένσταση στην κυρίως αίτηση επιδικαστούν πρώτα κατά προτεραιότητα και προτού ακουστεί οποιαδήποτε μαρτυρία.

Α. Μάγος, για την εφεσείουσα.

25

Ε. Ευθυμίου, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Με απόφαση του Διευθυντή του Κτηματολογίου παραχωρήθηκε δικαίωμα διαβάσεως υπέρ των ιδιοκτητών και κατόχων του κτήματος των εφεσιβλήτων (δεσπόζον κτήμα) μέσο του κτήματος της εφεσείουσας (δουλεύον κτήμα) προς το δημόσιο δρόμο. Η εφεσείουσα εφεσίβαλε την απόφαση ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. "Έφεση" είναι ο όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει αίτηση η οποία υποβάλλεται στο Επαρχιακό Δικαστήριο βάσει του άρθρου 80 του

5
10

περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου - ΚΕΦ. 224 για την αναθεώρηση απόφασης του Διευθυντή του Κτηματολογίου με την οποία επηρεάζονται τα περιουσιακά δικαιώματα του προσφεύγοντος.

15
20
25

Η αίτηση υποβλήθηκε μέσα στα προβλεπόμενα από τους περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Κανονισμούς του 1956 (Cyprus Gazette No. 3956 of 5th July, 1956, Supplement No. 3) χρονικά όρια για την άσκηση έφεσης ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου και το αίτημα για παροχή θεραπείας διατυπώνεται στον τύπο που προβλέπεται από τους Κανονισμούς. Η έφεση υποβλήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας στο οποίο παρέχεται αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται διαφορών που αφορούν σε αποφάσεις του Διευθυντή (Κτηματολογίου), σχετιζόμενες με κτήματα εντός της διοικητικής περιφέρειας Λευκωσίας. Η δικαιοδοσία αφορά την αναθεώρηση απόφασης διοικητικού οργάνου που επενεργεί στον τομέα του ιδιωτικού δικαίου.

Στην αίτηση καθορίζονται οι θεραπείες οι οποίες επιδίδονται σε συσχετισμό με την απόφαση η οποία εφεσιβάλλεται και γίνεται αναφορά στις νομοθετικές διατάξεις που τη θεμελιώνουν. Κατά παρέκκλιση των προνοιών του Κ.5(1) των Κανονισμών, (α) τα γεγονότα στα οποία εδράζεται η αίτηση δε στοιχειοθετούνται με ένορκη δήλωση

30
35

αλλά με έκθεση απαίτησης και (β) δεν επισυνάπτεται η απόφαση του Διευθυντή. Επίσης οι λόγοι της έφεσης δεν εκτίθενται σε ξεχωριστή παράγραφο, όπως προβλέπει ο καθιερωθείς τύπος (έφεσης) αλλά στις ίδιες παραγράφους

που διατυπώνονται οι θεραπειές.

Οι καθ' ων η έφεση υπέβαλαν ένσταση συνοδευομένη από ένορκες δηλώσεις. Στην ένσταση εγείρεται προδικαστική ένσταση με την οποία αμφισβητείται η εγκυρότητα της έφεσης ενόψει της παράλειψης της εφεσείουσας να επισυνάψει στην αίτησή της την ειδοποίηση της απόφασης του Διευθυντή και να εκθέσει τα γεγονότα, στα οποία βασίζεται, σε ένορκη δήλωση. Στο μεταξύ, μετά την έγερση της έφεσης καταχωρήθηκε στο Δικαστήριο η απόφαση του Διευθυντή όπου παρέχονται οι λόγοι για την απόφασή του, σύμφωνα με τον Κ.6(2).

Οι ενστάσεις των εφεσιβλήτων στην εγκυρότητα της έφεσης εξετάστηκαν προδικαστικά. Εκτός από τις δυο ενστάσεις που μνημονεύονται στην ένσταση, προβλήθηκε και τρίτη σχετιζομένη με την παράλειψη της εφεσείουσας να εξειδικεύσει τους λόγους της έφεσης.

Το Δικαστήριο, αφού άκουσε τους διαδίκους, έκρινε ότι η μη συμμόρφωση ή παρέκκλιση από τις πρόνοιες του Κ.5(1) (στον οποίο έχουμε αναφερθεί) και του Κ.7(1) που επιβάλλει τον προσδιορισμό των λόγων της έφεσης, καθιστούσε την έφεση άκυρη ενόψει του επιτακτικού χαρακτήρα με τον οποίο διατυπώνεται η υποχρέωση για συμμόρφωση με τις διατάξεις τους. Στο κείμενό τους που είναι διατυπωμένο στα αγγλικά, η υποχρέωση επιβάλλεται με τον όρο "shall" που υποδηλώνει κατά κανόνα ανελαστική υποχρέωση για συμμόρφωση. Ο όρος "shall" είναι εκείνος που κατά κανόνα υιοθετείται τόσο από τους Κανονισμούς του 1956, όσο και από τους Θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας (οι οποίοι ενσωματώνονται, Κ.17, στους Κανονισμούς του 1956 για τη ρύθμιση διαδικαστικών θεμάτων που δε λύονται από τις πρόνοιές τους) για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων των διαδίκων για τη λήψη των προβλεπόμενων δικονομικών μέτρων και διατύπωση των αιτημάτων τους. Παρέκκλιση από τους θεσμούς δε συνεπάγεται αφεαυτής, ούτε καθιστά άκυρο το διαδικαστικό διάβημα το οποίο λαμβάνεται. Αυτό προβλέπεται ρητά από τη Δ.64 θ.1 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας που

- τυγχάνει εφαρμογής και στην περίπτωση των Κανονισμών του 1956. Μόνο όπου το θεμέλιο του δικονομικού μέτρου είναι διαβρωμένο, το διάβημα είναι εξ' υπαρχής άκυρο και δε μπορεί να προκύψει καμιά συνέπεια από αυτό. Η διά-
- 5 κριση μεταξύ άκυρου και αντικανονικού διαδικαστικού μέτρου εξηγείται σε σειρά αποφάσεων σε πολλές από τις οποίες γίνεται αναφορά στην πρωτόδικη απόφαση [βλ. *Spytopoullou v. Transavia* (1979) 1 C.L.R. 421; *Evagorou v. Christodoulou and Another* (1982) 1 C.L.R. 771; *Demetriou and Others v. Prodromou* (1983) 1 C.L.R. 301; *Hji Chambis v. Attorney-General* (1986) 1 C.L.R. 386. Στον κατάλογο των σχετικών κυπριακών αυθεντιών μπορεί να προστεθούν και η *Tradax v. Terminal Navigation* (1988) 1 C.L.R. 450; *Μαχλουζαριδής ν. Ιωαννίδη και Άλλων* (Πολιτική
- 10 'Εφεση 7684, εκδόθηκε στις 21/11/90 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1990) 1 Α.Α.Δ. και *Αθανασιάδη ν. Αλεξάνδρου* (1991) 1 Α.Α.Δ. 945)].

- Η διάκριση μεταξύ άκυρου (void) και αντικανονικού (irregular) δικονομικού μέτρου, η οποία γίνεται δεκτή από
- 20 την κυπριακή νομολογία, είναι εκείνη η οποία οριοθετείται στη *Re Prichard (deceased)* (1963) 1 All E.R. 873.

Δικονομικό μέτρο είναι άκυρο σε τρεις περιπτώσεις :-

- (α) Όταν δεν κοινοποιείται στην άλλη πλευρά,
- (β) όταν η γένεσή του είναι ακροσφαλής και
- 25 (γ) όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για την έκδοσή του.

- Οι πιο κάτω αποφάσεις του Εφετείου χαρακτηρίζουν την εφαρμογή στην πράξη των τριών κατηγοριών άκυρων δικονομικών μέτρων. Στη *Tradax v. Terminal Navigation*
- 30 (ανωτέρω), αποφασίστηκε ότι η έκδοση κλητηρίου εντάλματος στο οποίο δεν προβλέπεται η επίδοσή του στον εναγόμενο, είναι εκ προοιμίου επισφαλής και άκυρη. Στη *Demetriou and Others v. Prodromou* (ανωτέρω), αποφασί-

στηκε ότι η έγερση αγωγής (σφράγιση κλητηρίου εντάλματος) αναφορικά με διαχείριση περιουσίας (probate action), χωρίς την τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει η Δ.2 θ.13, δηλαδή την προγενέστερη ένορκη βεβαίωση της οπισθογράφησης του κλητηρίου, είναι άκυρη και θεωρείται ως μη γενομένη. Τέλος, στη *Lysandrou v. Schiza and Another* (1979) 1 C.L.R. 267, κρίθηκε ότι η τροποποίηση δικογράφου έξω από τα χρονικά περιθώρια τα οποία καθορίζονται από τη διαταγή για τροποποίηση, είναι άκυρη ενόψει των ρητών προνοιών της Δ.25 θ.2. Όπως τονίστηκε στην *Evagorou v. Christodoulou and Another* (ανωτέρω), ακυρότητα προκύπτει οποτεδήποτε το σφάλμα είναι κεφαλαιώδες ώστε να πλήττεται το θεμέλιο της διαδικασίας.

Η παρέκκλιση από τις πρόνοιες των Κ.5 και 7 των Κανονισμών του 1956, δε συνεπάγεται αφεαυτής την ακυρότητα της διαδικασίας. Άλλωστε στον ίδιο τον Κ.7 αναγνωρίζεται διακριτική ευχέρεια έγκρισης τροποποίησης ή μεταβολής των λόγων της έφεσης. Η τήρηση των προνοιών των Κ.5 και 7 δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη γένεση της έφεσης, ούτε παρέκκλιση από αυτές καθιστά το μέτρο άκυρο λόγω ρητής νομικής ή θεσμικής διάταξης, όπως στην περίπτωση της Δ.25 θ.2 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Δικονομικό μέτρο είναι θνησιγενές μόνο όταν πλήττεται το θεμέλιο της δικαιοσύνης που στοιχειοθετούν οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης ή το συμβατικό θεμέλιο που θέτει ο νομοθέτης. Στην προκείμενη περίπτωση η έφεση υποβλήθηκε στα πλαίσια του τύπου που προβλέπεται και μέσα στα χρονικά όρια που καθορίζουν οι Θεσμοί του 1956 και επιδόθηκε στα επηρεαζόμενα πρόσωπα. Το αντικείμενο της έφεσης, δηλαδή η σχετική απόφαση του Διευθυντή του Κτηματολογίου, κατατέθηκε στο Δικαστήριο, οπότε η αναθεώρησή της καθίσταται ευχερής με αναφορά στους λόγους που προβάλλονται για την ακύρωσή της.

Υπό το φως των ανωτέρω διαπιστώσεων, η έφεση η οποία υποβλήθηκε έθεσε το θεμέλιο της διαδικασίας. Οι ατέλειες στον καταρτισμό της έφεσης και παρεκκλίσεις

από το θεσμικό πλαίσιο, την καθιστούν αντικανονική και υποκείμενη στον έλεγχο του Δικαστηρίου βάσει της Δ.64· όχι όμως άκυρη. Οι συνέπειες που συνεπάγεται η αντικανονικότητα δικονομικού μέτρου και ο τρόπος αντιμετώπι-
 5 σής τους, εξηγούνται με μεγάλη σαφήνεια στην απόφαση του Εφετείου που δόθηκε από το Δικαστή Κωνσταντινίδη στην *Αθανασιάδη ν. Αλεξάνδρου* (ανωτέρω). Ο δικηγόρος της εφεσείουσας δήλωσε ότι αν η έφεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο κριθεί έγκυρη, η εφεσείουσα θα μεριμνήσει για
 10 τη διόρθωση του λάθους και εναρμονισμό της (έφεσης) με τους θεσμούς. Δε θα προδιαγράψουμε τη μορφή που μπορεί να πάρει η άσκηση των εξουσιών του πρωτόδικου Δικαστηρίου βάσει της Δ.64. Το θέμα ανάγεται στην άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του αρμόδιου Δικαστηρίου.

15 Στην παρούσα έφεση το επίδικο θέμα δεν είναι η άσκηση των εξουσιών του πρωτόδικου Δικαστηρίου βάσει της Δ.64 και η εκτίμηση των συνεπειών της αντικανονικότητας αλλά η κρίση της εγκυρότητας της έφεσης. Στη *Μαχλουζαρίδης ν. Ιωαννίδη και Άλλων* [Πολιτική Έφεση
 20 7684, αποφασίστηκε στις 21/11/90 και θα δημοσιευθεί στους τόμους (1990) 1 Α.Α.Δ.], εξηγείται ότι έφεση που υποβάλλεται βάσει του Άρθρου 80 του ΚΕΦ. 224 συνιστά εναρκτήριο διαδικασία και όχι ενδιάμεση διαδικασία η οποία διέπεται από τη Δ.48 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Συνεπώς, μπορεί να κηρυχθεί άκυρη μόνο εφόσο
 25 το θεμέλιο της έφεσης κρίνεται ακροσφαλές και όχι η στοιχειοθέτησή της αντικανονική.

Η έφεση επιτρέπεται. Τα έξοδα της έφεσης επιδικάζονται υπέρ της εφεσείουσας.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.